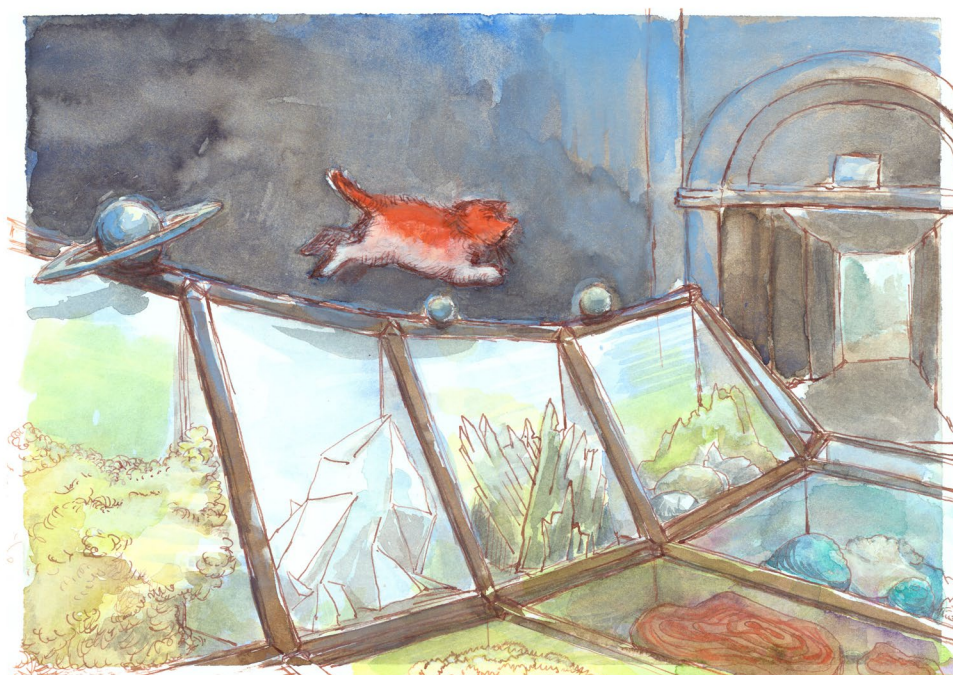

Beer is los

(Wie wat bewaart, heeft wat!)
voor groep 1 & 2

Docentenhandleiding

TEYLERS MUSEUM

Spaarne 16
2011 CH Haarlem

+31 (0) 23 516 09 60
info@teylersmuseum.nl
www.teylersmuseum.nl

KvK nr. 4122 3485

Inhoud

1.	Inleiding	3
2.	Educatief programma <i>Beer is los (Wie wat bewaart, heeft wat!)</i>	3
	a. Doelgroep	3
	b. Doelen en domeinen	3
	c. Tijd & indeling	3
	d. Kosten	4
	e. Reserveren	4
	f. Begeleiding	4
3.	Vorbereidende les m.b.v. LessonUp	4
	a. Digitaal Prentenboek Beer is los	4
	b. Voorbereiding van het museumbezoek	4
4.	Museumbezoek	5
	a. Voorbereiding: museumregels	5
	b. Organisatie in het museum	5
5	Afsluitende les en inrichten thematafel/tentoonstelling	6
	a. Kringgesprek over bewaren	6
	b. Inrichten thematafel/tentoonstelling	6

1. Inleiding

In dit programma maken leerlingen van groep 1 & 2 kennis met het begrip 'bewaren' in het oudste museum van Nederland.

Teylers Museum is sinds 1784 voor het publiek geopend. Het museum is genoemd naar Pieter Teyler van der Hulst (1702-1778), een rijke Haarlemse laken- en zijdefabrikant. Hij had veel interesse voor kunst en wetenschap. In zijn testament bepaalde hij dat zijn vermogen moest worden ondergebracht in een stichting. De uitvoerders van Teylers testament besloten daarmee een museum te bouwen waarin voorwerpen van kunst en wetenschap bijeengebracht werden.

2. Educatief programma *Beer is los (Wie wat bewaart, heeft wat!)*

a. Doelgroep

Het programma is bedoeld voor groep 1 & 2. Het ene jaar kan de groep komen voor *Wie wat bewaart, heeft wat / Beer is los*; het andere jaar voor *Huis van Kat en Rat*. Op die manier krijgen de kinderen beide jaren een nieuwe beleving in Teylers Museum.

b. Doelen en domeinen

In het programma leren de kinderen op een speelse en actieve manier wat een museum is en werken aan hun woordenschat: begrippen als museum, schilderij, vitrine, fossiel krijgen betekenis. Daarnaast worden de kinderen zich bewust van het begrip 'bewaren'. Doen zij dit zelf ook?

Het programma sluit aan bij de volgende kerndoelen van het Leergebied Kunstzinnige Oriëntatie ¹:

- 54 De leerlingen leren beelden, taal, muziek, spel en beweging te gebruiken om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om er mee te communiceren.
- 55 De leerlingen leren op eigen werk en dat van anderen te reflecteren
- 56 De leerlingen verwerven enige kennis over en krijgen waardering voor aspecten van cultureel erfgoed.

Leergebied 'Oriëntatie op jezelf en de wereld':

- 37 Leerlingen leren zich te gedragen vanuit respect voor algemeen aanvaarde waarden en normen
- 51 De leerlingen leren gebruik te maken van eenvoudige historische bronnen, en ze leren aanduidingen van tijd en tijdsindeling te hanteren.
- 40 De leerlingen leren in de eigen omgeving veel voorkomende planten en dieren onderscheiden en benoemen en leren hoe ze functioneren in hun leefomgeving
- 41 De leerlingen leren over de bouw van planten, dieren en mensen en over de vorm en functie van hun onderdelen.
- 42 De leerlingen leren onderzoek doen aan materialen en natuurkundige verschijnselen, zoals licht, geluid, elektriciteit, kracht, magnetisme en temperatuur.

c. Tijd & indeling

Het programma bestaat uit drie onderdelen:

¹ <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/basisonderwijs/vakken-en-kerndoelen-basisonderwijs>

1. Voorbereidende les(sen) op school (ca. 50 min)
2. Een bezoek aan Teylers Museum met kijk- en doe-opdrachten (60 min)
3. Creatieve verwerkingsactiviteiten op school (optioneel)

d. Kosten

Check voor de actuele prijzen de website van het museum: www.teylersmuseum.nl.

e. Reserveren

Reserveren verplicht bij de afdeling Publiekszaken. E: reserveringen@teylersmuseum.nl of
T: 023 5160972. Of via het aanmeldformulier op onze website.

f. Begeleiding

Het museum gaat ervan uit dat de school zorgt voor genoeg begeleiding, in ieder geval 1 begeleider per 5 leerlingen. Begeleiding krijgt gratis toegang.

3. Voorbereidende les m.b.v. LessonUp

Je kunt de voorbereidende les geven via Lessonup:

https://www.lessonup.com/nl/lesson/pQi8GtEddNJZY985z?utm_source=app&utm_campaign=shared-lesson-app&utm_content=1721741137778&utm_medium=shared-link

a. Digitaal prentenboek *Beer is los*

TIJD: 30 - 40 minuten

Beer is los is speciaal door het museum gemaakt voor kinderen van 3 – 7 jaar. Veel voorwerpen die ze tijdens het bezoek gaan zien, komen in het boek voor.

Uit een van onze schilderijen (*De pianoles* van Henriëtte Ronner-Knip) komt een klein katje tot leven: Brammetje. Hij stapt zomaar uit zijn schilderij en gaat op avontuur in de museumzalen. Ondeugend kietelt hij de brommerige Grottenbeer, waarna een spannende achtervolging volgt! Ten slotte weet Pieter Teyler hen tot bedaren te brengen, en keren ze tegen het ochtendgloren terug naar hun plek. Maar één van de twee heeft wel een schrammetje opgelopen, wie zou dat zijn...?

De eerste keer is het 't handigst om puur het verhaal over het katje en de beer te lezen. Na het bezoek kan het boek nog een keer gelezen worden en dan vooral de achtergrondinformatie. Deze staat steeds 'verstopt' achter het poezenpootje op elke pagina. Door dat aan te klikken popt een schermpje op met extra informatie.

b. Voorbereiding van het museumbezoek

TIJD: 10 minuten

Leg uit dat Teylers Museum vernoemd is naar Pieter Teyler, een rijke man die lang geleden leefde. Met zijn geld is het museum gebouwd en de verzamelingen gekocht. Diep met elkaar uit wat een museum is. Mogelijke vragen voor het gesprek:

- Wat is een museum?
(Een museum is een gebouw waar allemaal voorwerpen worden bewaard.)
- Wat staat er in een museum?
(Er kan van alles te zien zijn, schilderijen, tekeningen, beeldjes, kasten, oude munten, botten, dode dieren...)
- Waarom bewaart een museum?
(Om oude, waardevolle dingen ook later aan iedereen te kunnen laten zien.)
- Wie kent Teylers Museum?
(Wie is er wel eens geweest?)
- Wat denk je dat Teylers Museum bewaart?
(Teylers Museum bewaart heel veel dingen, namelijk schilderijen, tekeningen, oude munten, botten, fossielen, stenen, instrumenten en goochelspullen.)
- Waarom bewaart Teylers Museum dat?
(Om de dingen ook later aan mensen te kunnen laten zien, mensen kunnen ernaar kijken maar ook van leren, bijvoorbeeld over de natuur.)

4. Museumbezoek

a. Voorbereiding: museumregels

Bij de start van de rondleiding wordt aandacht besteed aan de huisregels van het museum:

- Graag kijken met je ogen, niet met je handen;
- Graag bij elkaar blijven in de groep;
- Graag zachtjes praten, om andere bezoekers niet te storen;
- Graag rustig lopen, niet rennen;
- Foto's mogen gemaakt worden, maar alleen zonder flits;
- Eigen eten en drinken mag niet mee het museum in genomen worden.

b. Organisatie in het museum

De schoolentree is aan de achterkant van het museum: **Nauwe Appelaarsteeg 3**
(er kunnen geen auto's komen: deze kunnen geparkeerd worden in de parkeergarage **De Appelaar**).

Hier worden de kinderen ontvangen door twee rondleiders, die de groep in twee subgroepen splitsen. De begeleiders van de school worden over de subgroepen verdeeld. Beide subgroepen krijgen dezelfde rondleiding, maar in een andere volgorde. De rondleiders hebben ieder een tas bij zich met korte, speelse opdrachten. De rondleiding wordt 'opgehangen' aan het verhaal dat de kinderen in *Beer is los* hebben gelezen. Ook Brammetje komt tot leven!

Op verschillende plekken in het museum krijgen de kinderen een opdrachtje van de rondleider om een object te zoeken. De begeleiders van de groep kunnen hierbij helpen door bijvoorbeeld 'warm of koud' te zeggen, en te zorgen dat de kinderen niet gaan rennen of andere objecten aanraken.

Aan het eind houden de twee subgroepen een korte reflectie over 'bewaren': de kinderen bespreken met elkaar welke gevonden voorwerpen ze in een mooie vitrine willen doen (zoals in het museum), om het te bewaren, welke niet en waarom.

5. Afsluitende les en inrichten thematafel/tentoonstelling

Het museumbezoek kan worden afgesloten met een nabespreking in de kring en het inrichten van een thematafel als kleine tentoonstelling in de klas.

- a) Kringgesprek over bewaren (ca. 15 min)
- b) Inrichten van thematafel / kleine tentoonstelling in de klas (ca. 40 min)

TIJD: Deze onderdelen nemen twee dagdelen in beslag, en worden verdeeld over verschillende dagen.

a. Kringgesprek over bewaren

Voer met de kinderen een gesprek over wat zijzelf bewaren, sparen of verzamelen. Wát bewaren de kinderen, waarom bewaren zij dat en hoe bewaren ze iets? Doel is om de begrippen 'bewaren' en 'verzamelen' – die in het museum aan bod zijn gekomen – uit te diepen en persoonlijk te maken.

Vragen kunnen zijn:

- Wat vonden jullie van het museumbezoek?
- Wat vond je het mooist in het museum? Waarom?
- Wie heeft er thuis verteld over het museum?
- Zou je nog eens naar een museum willen?
- Wat bewaar je eigenlijk zelf?
- Waarom heb je het bewaard? (*Mooi, zacht, gekregen, herinnering.*)
- Gebruik je het nog steeds?
- Bewaar je het op een speciaal plekje of ergens in?
- Laat je het wel eens aan andere mensen zien?
- Bewaar je één ding? Of bewaar je een heleboel dingen? Heeft iemand een verzameling?
- Bewaren je vader/moeder/broer/zus of andere mensen die je kent ook iets?

Aan het eind krijgen de kinderen de opdracht om iets wat zij graag altijd willen bewaren, mee naar school te nemen (Bijvoorbeeld een knuffel of pop, boek, steentjes, schelpen, een foto, etc) Hiermee kan dan een thematafel / tentoonstelling worden ingericht.

b. Inrichten van thematafel / tentoonstelling

NODIG: alle voorwerpen die de kinderen hebben meegenomen; een tafel (of andere plaats) waarop de voorwerpen een plaats krijgen; en eventueel papier, schrijf- en tekenmateriaal, knutselmateriaal.

De voorwerpen worden in de kring gelegd. Eén voor één kunnen de kinderen vertellen waarom ze het voorwerp hebben meegenomen en willen bewaren. Of waarom ze een bepaalde verzameling hebben. Hierna krijgt het voorwerp een plaats op de thematafel.

De voorwerpen mogen willekeurig op tafel liggen, maar kunnen ook geordend worden, bijvoorbeeld naar grootte, kleur, materiaal, ouderdom. Gezien de museumcollectie van Teylers (kunst en wetenschap), kan ook een sortering worden gemaakt naar dingen die door mensen gemaakt zijn en dingen uit de natuur. De tafel kan in de loop van het programma versierd worden, bij de voorwerpen kunnen naambordjes gemaakt worden.